

LEERPLAN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Bedrijfsorganisatie

Specifiek gedeelte

Dubbele finaliteit

Graad: derde graad

Leerjaar: eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer: voorlopige versie dd. 28/09/2023

Nummer inspectie:

DISCLAIMER: De eindtermen (alsook de decretale nummers) opgenomen in dit leerplan zijn onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement.

Inhoudstafel

Visie	3
Doelgroep en beginsituatie	4
Leerplandoelen	5
01.01 Generieke doorstroomcompetenties	5
06.12 Financiële algebra	6
16.04 Algemene economie	7
16.08 Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht	12
BK-doelen	16
Minimale materiële vereisten	33
Vakkenkoppeling	34

Ontwerp

Visie

De studierichting Bedrijfsorganisatie is een studierichting in de 3de graad dubbele finaliteit, gericht op een specifieke waaier aan opleidingen in het hoger onderwijs waar bedrijfseconomie centraal staat met focus op Accountancy en Human Resources Management (HRM) evenals een mogelijke toegang tot de arbeidsmarkt.

Leerlingen leren leerinhouden uit algemene economie en toegepaste bedrijfswetenschappen en recht. Anderzijds voeren ze handelingen uit met betrekking tot de ondersteuning van een efficiënt boekhoudkundig, financieel en HR-beheer.

De leerlingen krijgen het pakket basisvorming voor de dubbele finaliteit. De specifieke vorming bestaat uit de onderdelen van de wetenschapsdomeinen verbonden aan de studierichting, namelijk

- WD 01.01 Algemene doorstroomcompetenties: Generieke doorstroomcompetenties¹
  - WD 16.04 Economie: Algemene economie
  - WD 16.08 Economie: Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht
  - Financiële algebra (extra toegevoegd vanuit het GO!)
- *WD 01.01 komt geïntegreerd aan bod in 1 of meerdere andere wetenschapsdomeinen.

Daarnaast zijn er ook doelen die leiden naar de beroepskwalificaties HR assistent en Boekhoudkundig assistent.

De **HR assistent** informeert en volgt personeel op en beheert personeelsdossiers administratief, rekening houdend met de geldende regelgeving en het HR-beleid van de organisatie teneinde een efficiënt personeelsbeheer te ondersteunen en uit te voeren.

De **boekhoudkundig assistent** voert administratieve, boekhoudkundige en financiële verrichtingen en handelingen uit, rekening houdend met de geldende regelgeving en het beleid van de organisatie teneinde een boekhoudkundig en financieel beheer administratief te ondersteunen.

Onder een 'organisatie' wordt elke profit of non-profit onderneming of organisatie van privaatrechtelijke en publiekrechtelijke aard verstaan.

---

¹ WD 01.01 komt geïntegreerd aan bod in 1 of meerdere andere wetenschapsdomeinen.

Doelgroep en beginsituatie

Leerlingen die het eerste leerjaar van de derde graad Bedrijfsorganisatie aanvatten in de dubbele finaliteit, kunnen naar interesse en keuze voor deze studierichting beschouwd worden als een homogene groep.

De vooropleiding vanuit de tweede graad en de kenmerken van de leerlingen in de derde graad verschillen echter qua aanleg en belangstelling op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak, waardoor ze vanuit dit oogpunt kunnen beschouwd worden als een heterogene groep.

Daarom vinden we het belangrijk om – bij het begin van de derde graad – **de beginsituatie** van elke leerling goed in kaart te brengen, om als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam **de vrijheid en de verantwoordelijkheid** om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de derde graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de derde graad.

Aan de ene kant wordt in de derde graad Bedrijfsorganisatie verder gebouwd op de tweede graad Bedrijf en Organisatie. Daartegenover wordt ingezet op het **verfijnen en verdiepen van de competenties** uit de tweede graad. In de derde graad vinden we het daarom belangrijk om – afgestemd op de leerlingengroep - als lerarenteam passende begeleiding met expliciete aandacht voor **Gepersonaliseerd Samen Leren**² te voorzien. Een leertraject kan gedifferentieerd zijn, maar het einddoel blijft dat samen met alle leerlingen alle leerplandoelen met onderliggende kenniselementen op het einde van de derde graad op een kwaliteitsvolle manier op het vastgelegde beheersingsniveau werden aangeleerd, inge oefend en geëvalueerd.

---

² [Gepersonaliseerd Samen Leren](#)

Leerplandoelen

01.01 Generieke doorstroomcompetenties

WD3_01.01.01	01.01.01
De leerlingen doorlopen een onderzoekscyclus in samenhang met inhouden van minstens 1 wetenschapsdomein verbonden aan de studierichting.	
Beheersingsniveau	
creëren	
WD3_01.01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen kiezen een onderzoeksmethode in functie van een gegeven of zelfgekozen onderzoeksvraag.	
<ul style="list-style-type: none"> • onderzoekbaarheidscriteria	
WD3_01.01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen verzamelen data en bronnen in functie van de gekozen onderzoeksmethode.	
<ul style="list-style-type: none"> • betrouwbaarheidscriteria	
WD3_01.01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen verwerken data en bronnen in functie van de gekozen onderzoeksmethode.	
WD3_01.01.01.04	Subdoel 4
De leerlingen synthetiseren de onderzoeksresultaten en formuleren een antwoord op de onderzoeksvraag.	
WD3_01.01.01.05	Subdoel 5
De leerlingen rapporteren over de onderzoeksactiviteiten en -resultaten.	
<ul style="list-style-type: none"> • mondelinge of schriftelijke rapportage	
WD3_01.01.02	
De leerlingen refereren correct aan gebruikte bronnen volgens een wetenschappelijk referentiesysteem.	
<ul style="list-style-type: none"> • relevant wetenschappelijk referentiesysteem • bronvermelding	
Beheersingsniveau	

toepassen

06.12 Financiële algebra

WD3_06.12.01

De leerlingen analyseren wiskundige aspecten van kapitalen uitgezet tegen enkelvoudige en samengestelde intrest.

- kapitaal, intrest, rentevoet, beginwaarde, eindwaarde, looptijd
- rekenkundige en meetkundige rijen

Beheersingsniveau

analyseren

WD3_06.12.02

De leerlingen analyseren wiskundige aspecten van annuïteiten.

- aflossingstabel

Beheersingsniveau

analyseren

16.04 Algemene economie

WD3_16.04.01	16.04.01
De leerlingen bepalen grafisch de individuele en collectieve vraag-en aanbodcurve. ³	
Beheersingsniveau	
toepassen	
WD3_16.04.02	16.04.03
De leerlingen beschrijven kenmerken van volkomen concurrentie, monopolie, monopolistische concurrentie en oligopolie. <ul style="list-style-type: none"> • criteria: aantal marktpartijen, mate van productdifferentiatie, impact op de prijszetting, toetredingsmogelijkheden en transparantie.	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
WD3_16.04.03	16.04.02
De leerlingen analyseren prijsvorming bij volkomen concurrentie.	
Beheersingsniveau	
analyseren	
Subdoel 16.04.03.01	
De leerlingen analyseren grafisch en algebraïsch het marktevenwicht bij volkomen concurrentie. <ul style="list-style-type: none"> • wet van vraag en aanbod • verschuivingen van de vraag-en aanbodschema's • consumenten- en producentensurplus, Pareto optimum • maximale winst op korte en lange termijn	
Subdoel 16.04.03.02	

³ Dit doel kwam volledig aan bod in de tweede graad.

De leerlingen analyseren de prijselasticiteit van de vraag-en aanbodcurve algebraïsch en grafisch.

- prijselasticiteit

WD3_16.04.04

16.04.04

De leerlingen beschrijven vormen van overheidsingrijpen bij marktfalen.

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_16.04.04.01

Subdoel 1

De leerlingen bespreken oorzaken en gevolgen van marktfalen.

- marktmacht
- externaliteiten: positieve en negatieve externe effecten

WD3_16.04.04.02

Subdoel 2

De leerlingen bespreken hoe de overheid kan ingrijpen bij marktfalen.

- verhandelbare vergunningen
- antitrustbeleid
- maximumprijzen
- belastingen en subsidies
- productiequota

WD3_16.04.04.03

Subdoel 3

De leerlingen illustreren de impact van externe kosten m.b.t. het prijsmechanisme.

WD3_16.04.05

De leerlingen lichten de rol van financiële instellingen toe.

- intermediaire rol van banken en beurzen
- debetrente, creditrente, rentemarge
- dienstverlening van financiële instellingen

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_16.04.06	16.04.05
De leerlingen analyseren relaties tussen economische actoren. <ul style="list-style-type: none"> • economische kringloop: gesloten en open economie • kritiek op de economische kringloop	
Beheersingsniveau	
analyseren	
WD3_16.04.07	16.04.06
De leerlingen lichten de samenstelling van het BBP vanuit de productiebenadering toe. <ul style="list-style-type: none"> • productie in België: productiesectoren, toegevoegde waarde • reëel en nominaal BBP • BNP, nationaal inkomen (Y) • samenstelling van het BBP, BNP, Y: consumptie, sparen, export, import, overheidsuitgaven, belastingen, investeringen	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
WD3_16.04.08	16.04.07
De leerlingen lichten indexcijfers en gevolgen van inflatie toe. <ul style="list-style-type: none"> • indexcijfer van de consumptieprijzen, gezondheidsindex, afgevlakte gezondheidsindex: belang • wegingscoëfficiënten • invloed op de loonvorming • inflatie: oorzaken • deflatie: oorzaken en gevolgen	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
WD3_16.04.09	
De leerlingen bespreken de rol van de ECB m.b.t. het monetair beleid. <ul style="list-style-type: none"> • geldschepping, rol van de ECB en commerciële banken • Fisher-vergelijking	

- inflatie: oorzaken, indexcijfers, gevolgen, bestrijding
- deflatie, stagflatie
- conjunctuurbeleid: rol van de ECB, doelstellingen en instrumenten van het monetaire beleid, kritische reflectie

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_16.04.10

16.04.08

De leerlingen beschrijven de conjunctuurbeweging en bijhorende indicatoren van economische activiteit.

- conjunctuur: cyclus, fasen
- conjunctuurindicatoren: kwantitatieve, kwalitatieve
- exogene en endogene verklaringen
- effecten van de verschillende conjunctuurfasen op het sociaal-economisch leven

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_16.04.11

De leerlingen bespreken de mogelijkheden van het budgettair beleid van de overheid.

- overheidsbegroting, overheidsschuld, schuldgraad, Europese begrotingsnormen
- budgettair beleid: pro-cyclisch, anti-cyclisch, automatische stabilisatoren

Beheersingsniveau

begrijpen

WD3_16.04.12

16.04.09

De leerlingen evalueren economische groei als indicator voor welvaart en welzijn.

- BBP als indicator voor economische groei: voor- en nadelen
- determinanten voor economische groei
- disruptieve factoren en innovatie
- impact van economische groei op mens en omgeving
- wenselijkheid van economische groei
- andere maatstaven voor welvaart en welzijn

Beheersingsniveau	
evalueren	
WD3_16.04.13	
De leerlingen bespreken internationaal handels- en betalingsverkeer.	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
WD3_16.04.13.01	Subdoel 1
De leerlingen analyseren het belang van internationale handel voor België. <ul style="list-style-type: none"> • open economie • globalisering • handelsbalans • invoer- en uitvoerquote • openheidsgraad	
WD3_16.04.13.02	Subdoel 2
De leerlingen bespreken de wisselmarkt. <ul style="list-style-type: none"> • wisselmarkt, wisselkoers, beïnvloedende factoren, wisselkoerssystemen	
WD3_16.04.13.03	Subdoel 3
De leerlingen bespreken elementen van de betalingsbalans. <ul style="list-style-type: none"> • deelrekeningen, evenwicht, oorzaken van onevenwicht, gevolgen van onevenwicht, mogelijkheden tot herstel	
WD3_16.04.13.04	Subdoel 4
De leerlingen bespreken internationale organisaties ter bevordering van het internationaal betalingsverkeer. <ul style="list-style-type: none"> • IMF, Wereldbank • internationale beleidscoördinatie	

16.08 Toegepaste bedrijfswetenschappen en recht

WD3_16.08.01	16.08.02
De leerlingen vergelijken courante ondernemingsvormen op basis van aansprakelijkheid, administratie en fiscaliteit. ⁴	
Beheersingsniveau	
analyseren	
WD3_16.08.02	16.08.04
De leerlingen illustreren het belang van een bedrijfsstrategie.	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
WD3_16.08.02.01	Subdoel 1
De leerlingen verklaren de impact van actuele ontwikkelingen op beslissingen van onderneming.	
WD3_16.08.02.02	Subdoel 2
De leerlingen duiden het belang van een bedrijfsstrategie. <ul style="list-style-type: none"> • missie, visie, strategische doelen • bedrijfsprocessen • strategiemodellen	
WD3_16.08.03	16.08.5
De leerlingen analyseren elementen van de marketing mix vanuit een casus.	
Beheersingsniveau	
analyseren	

⁴ Dit doel kwam volledig aan bod in de tweede graad.

WD3_16.08.03.01	Subdoel 1
De leerlingen illustreren het begrip marketing. <ul style="list-style-type: none"> • marketingdoelen • strategisch marketingdoel, marketingplan • doelgroepen: bedrijven (B2B, C2B) en consumenten (B2C, C2C) • e-marketing • e-commerce	
WD3_16.08.03.02	Subdoel 2
De leerlingen illustreren hoe een onderneming haar marketing mix samenstelt op basis van haar marketingstrategie.	
WD3_16.08.03.03	Subdoel 3
De leerlingen geven op basis van een eenvoudig marktonderzoek gepast advies. <ul style="list-style-type: none"> • doel van een marktonderzoek • vormen van marktonderzoek	
WD3_16.08.03.04	Subdoel 4
De leerlingen analyseren elementen van de marketing mix vanuit een casus.	
WD3_16.08.04	
De leerlingen ontwikkelen een ondernemingsconcept.	
Beheersingsniveau	
creëren	
WD3_16.08.04.01	Subdoel 1
De leerlingen ontwerpen een ondernemingsconcept .	
WD3_16.08.04.02	Subdoel 2
De leerlingen voeren het ondernemingsconcept uit.	

WD3_16.08.05	16.08.03
De leerlingen vergelijken fiscale regels voor een eenmanszaak en vennootschap op basis van grondslag, de progressiviteit van de belasting en voorafbetalingen.	
Beheersingsniveau	
analyseren	
WD3_16.08.05.01	Subdoel 1
De leerlingen analyseren de fiscale regels voor een eenmanszaak. <ul style="list-style-type: none"> • soorten inkomsten • aftrekbare beroepskosten: forfaitair, werkelijk, verdeelsleutel • grondslag • progressiviteit van de belastingtarieven • voorheffingen • voorafbetalingen	
WD3_16.08.05.02	Subdoel 2
De leerlingen analyseren de fiscale regels voor vennootschappen. <ul style="list-style-type: none"> • boekhoudkundig en fiscaal resultaat • tarieven van de vennootschapsbelasting • voorafbetalingen	
WD3_16.08.05.03	Subdoel 3
De leerlingen vergelijken fiscale regels voor een eenmanszaak en vennootschappen. <ul style="list-style-type: none"> • grondslag • progressiviteit • voorafbetalingen	
WD3_16.08.06	16.08.06
De leerlingen berekenen de kostprijs van een product volgens de integrale kostprijsmethode. <ul style="list-style-type: none"> • kostensoorten, kostenplaatsen, verdeelsleutel	
Beheersingsniveau	
toepassen	

WD3_16.08.07	16.08.01
De leerlingen voeren op basis van courante bedrijfsactiviteiten een dubbele boekhouding van beginbalans tot eindbalans ⁵ .	
<ul style="list-style-type: none"> • commerciële en financiële verrichtingen • btw-verrekening en vereffening • lening	
Beheersingsniveau	
toepassen	

⁵ Dit doel kwam volledig aan bod in de tweede graad.

BK-doelen

BK3_01.01	1
De leerlingen werken in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK3_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK3_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen interne procedures en afspraken toe.	
BK3_01.02	2
De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK3_01.02.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën voor planning en organisatie toe.	

BK3_01.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen strategieën voor kwaliteitscontrole toe.	
BK3_01.03	3
De leerlingen handelen economisch en duurzaam.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.03.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.	
BK3_01.03.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.	
BK3_01.04	4
De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.04.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot veilig handelen.	
BK3_01.04.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures met betrekking tot ergonomisch handelen toe.	
BK3_01.04.03	Subdoel 3

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.

BK3_02.01

5

De leerlingen gebruiken functioneel ondersteunende software en hardware.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.01.01

Subdoel 1

De leerlingen gebruiken functioneel kantoorapparatuur.

BK3_02.01.02

Subdoel 2

De leerlingen gebruiken een rekenblad en database doelgericht in functie van de uit te voeren opdracht.

- formules en functies
- grafieken
- databanken

BK3_02.01.03

Subdoel 3

De leerlingen beheren e-berichten effectief en efficiënt.

BK3_02.02	
De leerlingen communiceren doelgericht in het Nederlands.	
Beheersingsniveau	
creëren	
BK3_02.02.01 Subdoel 1	
De leerlingen wisselen doelgericht mondelinge informatie uit met klanten en interne diensten.	
BK3_02.02.02	Subdoel 2
De leerlingen wisselen doelgericht schriftelijke informatie uit met klanten en interne diensten.	
BK3_02.02.03	Subdoel 3
De leerlingen passen, indien nodig, dossiers administratief aan.	
BK3_02.03	
De leerlingen communiceren doelgericht in het Frans.	
Beheersingsniveau	
creëren	
BK3_02.03.01	Subdoel 1
De leerlingen wisselen doelgericht mondelinge informatie uit met klanten en interne diensten.	
BK3_02.03.02	Subdoel 2
De leerlingen wisselen doelgericht schriftelijke informatie uit met klanten en interne diensten.	
BK3_02.03.03	Subdoel 3
De leerlingen passen, indien nodig, dossiers administratief aan.	

BK3_02.04	
De leerlingen communiceren doelgericht in het Engels.	
Beheersingsniveau	
creëren	
BK3_02.04.01	Subdoel 1
De leerlingen wisselen doelgericht mondelinge informatie uit met klanten en interne diensten.	
BK3_02.04.02	Subdoel 2
De leerlingen wisselen doelgericht schriftelijke informatie uit met klanten en interne diensten.	
BK3_02.04.03	Subdoel 3
De leerlingen passen, indien nodig, dossiers administratief aan.	
BK3_02.05	
De leerlingen lichten de organisatie van accounting en HR-dienstverlening toe. <ul style="list-style-type: none"> • bedrijfsadministratie: belang, structuur • bedrijfsprocessen • ERP	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
BK3_02.06	
De leerlingen controleren en stemmen de documenten op elkaar af voor de verwerking in het boekhoudsysteem.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.06.01	

	Subdoel 1
De leerlingen controleren de aanwezigheid en correctheid van de nodige verantwoordingsstukken.	
BK3_02.06.02	Subdoel 2
De leerlingen controleren de onderlinge overeenstemming van de documenten.	
BK3_02.06.03	Subdoel 3
De leerlingen controleren de documenten volgens de fiscale en btw-wetgeving i.v.m. intra- en extra-communautaire handelingen. <ul style="list-style-type: none"> • intracommunautaire handelingen: verplichte vermelding op de factuur, btw-regeling, btw-aangifte, opgaven van intracommunautaire handelingen	
BK3_02.07	7
De leerlingen bereiden de elementen van facturatie en betalingsopdrachten voor.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.07.01	Subdoel 1
De leerlingen stellen verkoopfacturen en creditnota's op met behulp van professionele software.	
BK3_02.07.02	Subdoel 2
De leerlingen stellen een lijst op van de nog te behandelen handelsdocumenten.	
BK3_02.07.03	Subdoel 3
De leerlingen vergelijken leveringsbonnen met aankoopfacturen en bestelbon.	
BK3_02.07.04	Subdoel 4
De leerlingen verzamelen en klasseren verantwoordingsstukken.	
BK3_02.07.05	Subdoel 5

De leerlingen maken lijsten op van de uit te voeren betalingsopdrachten.

BK3_02.08

5
8

De leerlingen beheren een database van klanten- en leveranciersdossiers.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.08.01

Subdoel 1

De leerlingen beheren klanten-en leveranciersdossiers met behulp van een databestand.

BK3_02.08.02

Subdoel 2

De leerlingen beheren klantenlistings met behulp van een professioneel boekhoudpakket.

BK3_02.08.03

Subdoel 3

De leerlingen volgen het verloop van krediettermijnen op.

- debiteurenbeheer: belang
- kerncijfers: omloopsnelheden handelsschulden, omloopsnelheden handelsvorderingen

BK3_02.090804

Subdoel 4

De leerlingen stellen een aanmaning tot betaling op.

- aanbetalingsherinnering, aanmaning, incasso, gerechtsdeurwaarder
- kredietverzekeringsmaatschappij: nut

BK3_02.09

11

De leerlingen verwerken boekhoudkundig aan-en verkopen.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.09.01

Subdoel 1

De leerlingen verwerken aan-en verkopen van goederen.	
BK3_02.09.02	Subdoel 2
De leerlingen verwerken de aankopen van materiële vaste activa. <ul style="list-style-type: none"> • afschrijving: belang, methodes	
BK3_02.09.03	Subdoel 3
De leerlingen stellen een voorlopige proef-en saldibalans op.	
BK3_02.09.04	Subdoel 4
De leerlingen verwerken boekhoudkundig de btw-verrichtingen. <ul style="list-style-type: none"> • btw: toepassingsgebied, btw-plicht, periodiciteit van aangifte, bijzondere regeling zoals vrijstellingsregeling voor kleine onderneming, maatstaf van heffing, btw-tarieven, btw-verrichtingen	
BK3_02.10	
5 11	
De leerlingen verwerken boekhoudkundig aan-en verkopen met behulp van een professioneel boekhoudpakket. <ul style="list-style-type: none"> • aan- en verkopen van goederen, aankopen van materiële vaste activa • voorlopige proef- en saldibalans • btw-verrichtingen	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.11	
10	
De leerlingen registreren de inkomsten en uitgaven van de onderneming. <ul style="list-style-type: none"> • kas- en bankdagboek: belang • voorkomen kasverschillen: mogelijkheden	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.12	9
De leerlingen houden de kas/contanten op orde.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.12.01	Subdoel 1
De leerlingen signaleren kasverschillen.	
BK3_02.12.02	Subdoel 2
De leerlingen voeren de afstemmingscontrole op de bankrekeningen uit.	
BK3_02.12.03	Subdoel 3
De leerlingen verwerken boekhoudkundig kasverschillen.	
BK3_02.13	12
De leerlingen bereiden boekhoudkundige aspecten van de personeelsdossiers voor.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.13.01	Subdoel 1
De leerlingen verwerken boekhoudkundig bezoldigingen, sociale lasten en andere personeelskosten in eigen beheer.	
BK3_02.13.02	Subdoel 2
De leerlingen verwerken boekhoudkundig bezoldigingen, sociale lasten en andere personeelskosten via een sociaal secretariaat.	
BK3_02.14	14

De leerlingen treffen voorbereidingen in functie van het bepalen van het (deel)budget.

- noodzaak van analytisch boekhouden
- budgettering: belang

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.15

13

De leerlingen bereiden de wettelijke fiscale aangifte voor.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.15.01

Subdoel 1

De leerlingen bespreken het verloop van een belastingcyclus.

BK3_02.15.02

Subdoel 2

De leerlingen vullen een btw-aangifte in.

BK3_02.16

13

De leerlingen bereiden de sociale aangifte voor.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.16.01

Subdoel 1

De leerlingen bespreken sociale aangiften.

- DmfA, Aangifte van Sociaal Risico, Economische werkloosheid

BK3_02.16.02

Subdoel 2

De leerlingen bereiden een sociale aangifte voor.

BK3_02.17

De leerlingen analyseren een jaarrekening.

Beheersingsniveau

analyseren

BK3_02.17.01

Subdoel 1

De leerlingen analyseren een definitieve proef- en saldibalans.

BK3_02.17.02

Subdoel 2

De leerlingen stellen een balans en resultatenrekening, inclusief resultaatverdeling.

BK3_02.17.03

Subdoel 3

De leerlingen bespreken de onderdelen van een jaarrekening.

- belang, verplichting, onderdelen, neerlegging

BK3_02.18

De leerlingen analyseren financiële kengetallen in het kader van financieel beheer.

Beheersingsniveau

analyseren

BK3_02.18.01

Subdoel 1

De leerlingen bespreken het belang van financieel beheer als onderdeel van het bedrijfsbeleid.

- strategisch versus tactisch beheer
- strategieën voor financieel beheer

BK3_02.18.02

Subdoel 2

De leerlingen analyseren financiële kengetallen aan de hand van zelf berekende cijfers.

- bedrijfscoëfficiënt

- liquiditeit
- solvabiliteit
- rendabiliteit
- cashflow
- zelffinanciering
- financieringswinst

BK3_02.19

De leerlingen bespreken HRM als strategische, tactische en operationele partner van het management van een onderneming.

- doelstellingen van HRM
- rollen van HR-professionals, discretieplicht
- HR-beleid: instroom, doorstroom, uitstroom
- HR kengetallen
- onderscheid personeelsbeleid en HRM beleid
- trends in HR-beleid

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.20

15

De leerlingen ondersteunen het proces van werving en selectie.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.20.01

Subdoel 1

De leerlingen stellen vacatures op volgens de richtlijnen.

- kanalen om vacatures te verspreiden
- rekruteringsplan: functieanalyse, functiebeschrijving, interne werving versus externe werving
- selectieprocedures

BK3_02.20.02

Subdoel 2

De leerlingen screenen cv's en sollicitatiebrieven aan de hand van het vereiste profiel.

BK3_02.20.03

Subdoel 3

De leerlingen sorteren gescreende cv's en sollicitatiebrieven aan de hand van vooropgestelde criteria.	
BK3_02.20.04	Subdoel 4
De leerlingen voeren een telefonische preselectie uit met behulp van een vragenlijst na overleg met de verantwoordelijke.	
BK3_02.20.05	Subdoel 5
De leerlingen beheren afspraken met de weerhouden kandidaten.	
BK3_02.20.06	Subdoel 6
De leerlingen beantwoorden niet-weerhouden kandidaten via mail.	

BK3_02.21	17
De leerlingen bespreken aspecten van beoordelen en professionele ontwikkeling als onderdeel van het HR-beleid.	
Beheersingsniveau	
begrijpen	
BK3_02.21.01	Subdoel 1
De leerlingen lichten mogelijkheden van het beoordelingsproces toe. <ul style="list-style-type: none"> • beoordelen: belang • klassieke beoordelingsproces, andere mogelijkheden	
BK3_02.21.02	Subdoel 2
De leerlingen beschrijven stappen in het trainingsproces.	
BK3_02.21.03	Subdoel 3
De leerlingen lichten diverse opleidingsmogelijkheden toe. <ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling en groei: belang • opleidingsnoden: specifieke noden, algemene bedrijfsnoden • soorten opleidingen: intern, extern	

BK3_02.22	
-----------	--

18
<p>De leerlingen lichten aspecten van sociale wetgeving toe.</p> <ul style="list-style-type: none">
• soorten arbeidsovereenkomsten
• schorsing van de arbeidsovereenkomst: jaarlijkse vakantie, zwangerschapsverlof, ziekte en ongeval, schorsing uit hoofde van de werkgever
• einde van de arbeidsovereenkomst: onbepaalde duur, bepaalde duur, dringende reden
• loopbaanonderbreking, thematische verloven
Beheersingsniveau
begrijpen

BK3_02.23
<p>De leerlingen beantwoorden eenvoudige casussen in verband met aspecten van sociale wetgeving met behulp van zelf opgezochte informatie.</p> <ul style="list-style-type: none">
• jaarlijkse vakantie, zwangerschapsverlof, ziekte en ongeval: voorwaarden, vergoeding, duur
• einde van de arbeidsovereenkomst bij onbepaalde duur, bepaalde duur, dringende reden in hoofde van de werkgever en werknemer: rechtsgeldigheid, opzegtermijnen, opzegvergoedingen
Beheersingsniveau
toepassen

BK3_02.24	20
<p>De leerlingen lichten aspecten van arbeidsreglementering toe aan de hand van een arbeidsreglement.</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderscheid arbeidsovereenkomst • arbeidsduurreglementering, verlofregeling, ziekte of ongeval, arbeidsongeval, cao, paritair comité, welzijn op het werk, vertrouwenspersoon, tuchtmaatregelen • procedure voor het opstellen en bekend maken arbeidsreglement in privé-sector • controle op de arbeidsreglementering	
Beheersingsniveau	
begrijpen	

BK3_02.25	19
------------------	-----------

De leerlingen lichten de rol van sociale verkiezingen voor de samenstelling van inspraakorganen toe.

- sociale verkiezingen: belang, periodiciteit
- procedure: belang chronologie, chronologie
- taken en samenstelling sociale overlegorganen: CPBW, OR, syndicale afvaardiging

Beheersingsniveau

begrijpen

BK3_02.26

23
16

De leerlingen beheren het personeelsbestand.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.26.01

Subdoel 1

De leerlingen vullen arbeidsovereenkomsten in met behulp van een sjabloon.

- Dimona

BK3_02.26.02

Subdoel 2

De leerlingen stellen verplichte documenten op bij beëindigen van de arbeidsovereenkomst met behulp van een sjabloon.

BK3_02.26.03

Subdoel 3

De leerlingen beheren individuele personeelsdossiers met behulp van software.

BK3_02.27

21

De leerlingen verwelkomen nieuwe werknemers.

- onderscheid voordelen van andere aard en sociale voordelen

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.27.01	Subdoel 1
De leerlingen bezorgen documenten bij indiensttreding werknemers. <ul style="list-style-type: none"> • wettelijke documenten • bedrijfsgebonden documenten	
BK3_02.27.02	Subdoel 2
De leerlingen lichten elementen uit het arbeidsreglement toe aan nieuwe werknemers.	
BK3_02.27.03	Subdoel 3
De leerlingen onthalen nieuwe werknemers. <ul style="list-style-type: none"> • onboarding van nieuwe werknemers: belang, fasen	
BK3_02.28	22
De leerlingen voeren standaardberekeningen uit.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_02.28.01	Subdoel 1
De leerlingen lichten beloningssystemen toe.	
BK3_02.28.02	Subdoel 2
De leerlingen berekenen nettolonen van bedienden en arbeiders met behulp van een rekenblad. <ul style="list-style-type: none"> • bedrijfsvoorheffing • loonbeslag, loonoverdracht • boetes	
BK3_02.28.03	Subdoel 3
De leerlingen controleren hun berekeningen met behulp van een simulatietool.	
BK3_02.28.04	Subdoel 4
De leerlingen berekenen premies met behulp van een simulatietool.	

BK3_02.29

De leerlingen bespreken de pensioenregeling in België.

- pensioenstelsels, pensioenpijlers
- pensioenstelsel werknemer: berekening bedrag, minimumpensioen, wettelijke pensioenleeftijd, overlevingspensioen

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.30

24

De leerlingen lichten de rol van HR-dienstverleners bij het uitbesteden van HR-activiteiten toe.

- werving en selectiebureaus: voor- en nadelen
- outplacement: wettelijk, vrijwillig
- personeelsadministratie uitbesteden: voor- en nadelen
- training en vorming uitbesteden: voor- en nadelen

Beheersingsniveau

begrijpen

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Ontwerp

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.

Ontwerp